

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ (Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU (Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU (Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Ing. Mgr. Karel Hlaváček
Bc. Karel Höfer

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

<i>OBSAH</i>	<i>2</i>
<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</i>	<i>2</i>
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	<i>6</i>
<i>DOKUMENTY SZBP EU</i>	<i>11</i>

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

SRBSKO: PREZIDENTSKÉ A PARLAMENTNÍ VOLBY

Pozadí

Na 6. května 2012 byly v Srbsku vypsány volby do 250 členné Národní skupštiny, komunální volby a po rezignaci prezidenta Borise Tadiće také první kolo prezidentských voleb. Osoba prezidenta hraje v politickém systému Srbska tradičně významnou roli, prezident se značnou měrou podílí na chodu exekutivní moci.¹

Aktuálně

Parlamentní volby skončily následovně: 1. blok kolem Tomislava Nikoliće a Srbské progresivní strany (SNS): 73 mandátů (m); 2. blok kolem Borise Tadiće a Demokratické strany (DS): 57 m; 3. blok kolem Ivici Dačiće a Socialistické strany Srbska (SPS): 44 m; 4. Demokratická strana Srbska (DSS) v čele s Vojislavem Koštunicou: 21 m; 5. blok kolem Čedomira Jovanoviće a Liberální demokratické strany (LDP): 19 m; 6. Spojené regiony Srbska (URS) v čele s Mlađanem Dinkićem: 16 m. Zbylých 10 mandátů obsadili kandidáti menšin.

V **prezidentských volbách** podle předpokladů nezískal v prvním kole žádný z kandidátů nadpoloviční většinu hlasů. Do druhého kola postoupili s vyrovnanými zisky Boris Tadić (DS) s 25,31% a Tomislav Nikolić (SNS) s 25,05% hlasů. Druhé kolo prezidentských voleb proběhlo 20. května 2012. Vítězem druhého kola se stal překvapivě Tomislav Nikolić s 49,54%, který tak porazil Borise Tadiće s 47,31%.² V žádném z kol nebyly zaznamenány větší incidenty, a to ani v severním Kosovu, kde prezidentské a parlamentní volby proběhly pod organizací OBSE.³

Překvapením parlamentních voleb byl především vysoký zisk SPS, ale také úspěch URS a neúspěch Srbské radikální strany, která se do parlamentu nedostala. Po zveřejnění výsledků parlamentních voleb se počítalo s vytvořením vládní koalice DS, SPS, LDP.⁴

Favoritem druhého kola prezidentských voleb byl podle průzkumů Boris Tadić z DS, který získal podporu také od SPS a LDP. Tomislava Nikoliće z SNS naopak podpořila DSS.⁵ Vítězem voleb se ale překvapivě stal Tomislav Nikolić. Po svém zvolení se Nikolić vyjádřil, že Srbsko bude pokračovat v přibližování se k EU, ale zároveň bude nadále „ochraňovat“ Kosovo.⁶ Jako pilíře srbské zahraniční politiky označil Rusko,

¹ Pro více informací viz studii Parlamentního institutu „Proces přibližování Republiky Srbsko k Evropské unii“, ZDE a Přehled SZBP duben 2012: Srbsko: prezidentské, parlamentní a komunální volby, ZDE.

² Republička izborna komisija, Rezultati izbora, ZDE.

³ Balkan Insight, Voting Finishes Without Incidents in Serbia, 6. 5. 2012, ZDE a Balkan Insight, OSCE Welcomes Peaceful Elections in Kosovo, 21. 5. 2012, ZDE.

⁴ Balkan Insight, Belgrade Mayor May be Serbia's New Prime Minister, 9. 5. 2012, ZDE.

⁵ Balkan Insight, Serbian Presidential Campaign Draws to Close, 19. 5. 2012, ZDE a Balkan Insight, Tadic Leads Polls on Eve of Serbian Election, 20. 5. 2012, ZDE.

⁶ Balkan Insight, Tomislav Nikolic Wins Serbian Presidency, 20. 5. 2012, ZDE.

EU a USA. První zahraniční cesta Nikoliće po jeho zvolení směřovala do Ruska, kde se zúčastnil kongresu strany Jednotné Rusko.⁷

EU reagovala na zvolení Nikoliće společným prohlášením předsedy Evropské rady Hermana Van Rompuye a předsedy Evropské komise José Barrosa, ve kterém Nikoliće povzbudili k dalšímu pokračování na cestě přibližování se EU.⁸

Předpokládaný vývoj

Sestavením vlády Nikolić jako první pravděpodobně pověří Jorgovanku Tabaković z vítězné SNS. Této straně se ale vzhledem k nízkému koaličnímu potenciálu SNS s největší pravděpodobností vládu sestavit nepodaří. Vzhledem k dohodě mezi DS a SPS je naopak pravděpodobné sestavení vlády těchto dvou stran společně s LDP nebo URS pod vedením Borise Tadiće, který by měl být pověřen sestavením vlády jako druhý.⁹ V tom případě by se Srbsko poprvé ocitlo v situaci, která bývá u systémů s posílenou rolí prezidenta v rámci exekutivní moci označována jako „kohabitace“, což je stav, kdy prezident a předseda vlády jsou z odlišných, vzájemně si opozičních politických stran.

TURECKO: „POZITIVNÍ AGENDA“

Pozadí

Ve svém posledním hodnocení politiky rozšíření Komise uvedla, že se kvůli dlouhodobé stagnaci tureckého přístupového procesu pokusí vypracovat iniciativu, která by umožnila spolupráci de facto mimo přístupový proces, konkrétně rozvíjet kooperaci i v oblastech kapitol *acquis communautaire*, které jsou blokovány. Tuto iniciativu (odsouhlasenou Radou v prosinci 2011) Komise představila dne 17. května 2012 pod názvem „Pozitivní agenda“. Podle eurokomisaře pro rozšíření Štefana Füleho je cílem iniciativy „oživit přístupový proces po období stagnace“.¹⁰

⁷ Balkan Insight, Nikolic Fosters Ties with East and West, 25. 5. 2012, [ZDE](#).

⁸ European Council, Joint Statement by European Council President Van Rompuy and European Commission President Barroso on the election of Tomislav Nikolić as President of the Republic of Serbia, 21. 5. 2012, [ZDE](#).

⁹ Balkan Insight, Tadic Ready to Be Serbia's PM, 28. 5. 2012, [ZDE](#) a Balkan Insight, Nikolic and Tadic Discuss Serbia's Future, 28. 5. 2012, [ZDE](#).

¹⁰ Tisková zpráva Komise, 17. 5. 2012, Positive EU-Turkey agenda launched in Ankara, [ZDE](#).

Obsah iniciativy

Agenda se týká osmi kapitol *acquis communautaire* a spočívá ve vytvoření pracovních skupin, které se pokusí urychlit přibližování Turecka evropským standardům v daných oblastech. De facto se jedná o zdvojení existujícího přístupového procesu, podle Štefana Füleho ale nesměřuje k jeho nahrazení, nýbrž k jeho urychlení. Setkání první pracovní skupiny se uskutečnilo 17. května; týkalo se kapitoly 23 (soudnictví a základní práva).¹¹ Brzké oživení by měla zaznamenat např. také vyjednávání o spolupráci v oblasti dopravy (dalšími oblastmi vyjednávání budou např. víza, mobilita a migrace, obchod a celní unie, boj proti terorismu¹²).¹³

AFET: MISE EULEX KOSOVO

Pozadí

Dne 30. května jednal o Kosovu Zahraniční výbor Evropského parlamentu (AFET).¹⁴ Hlavním předmětem jednání se přitom stala mise EU v Kosovu EULEX. Ta byla zahájena v roce 2008 a jedná se největší civilní misi EU (2 247 členů). Hlavním cílem mise je podpora právního státu, zejména policie, soudnictví a celnictví.¹⁵

Současný mandát mise vyprší 12. června a v této souvislosti se uvažuje o dalším působení mise. Mise by měla být prodloužena a pravděpodobně bude působit minimálně do roku 2014, bude ale snížen počet jejích členů zhruba o čtvrtinu, zejména v souvislosti se zlepšením situace v oblasti celnictví a policie. Hlavní prioritou se zřejmě stane oblast soudnictví.¹⁶

Aktuálně

Evropský parlament zhodnotil fungování mise již v březnu 2012, kdy ve svém usnesení¹⁷ zdůraznil, že mise hrála a nadále hraje pro vývoj v Kosovu důležitou roli, a žádal, aby se mise pokusila o dokonalejší plnění svého mandátu v severním Kosovu.¹⁸ Podle usnesení bylo dosaženo dobrých pokroků v oblasti fungování policie a celnictví, situace by naopak měla být zlepšena v oblasti boje s korupcí, organizovaným zločinem a při stíhání válečných zločinů; v této souvislosti se EP připojil k hlasům žádajícím vyšetření údajného obchodování s lidskými orgány¹⁹, kterého se podle zprávy Rady

¹¹ Tisková zpráva Komise, 17. 5. 2012, Remarks by Commissioner Füle after the first working group on chapter 23 with Turkey, [ZDE](#).

¹² Europolitics 4426-4427, 22. 5. 2012, Bid to revive Ankara EU accession process.

¹³ Tisková zpráva Komise, 16. 5. 2012, VP Kallas seeks stronger EU-Turkey cooperation on transport, [ZDE](#).

¹⁴ Podklady pro jednání AFET k dispozici [ZDE](#).

¹⁵ Webové stránky Rady, 30. 5. 2012, Eulex Kosovo, [ZDE](#).

¹⁶ Europolitics 4431, 29. 5. 2012, Eulex faces staff cuts.

¹⁷ Usnesení EP ke Kosovu z 29. března 2012, [ZDE](#).

¹⁸ V severním Kosovu mise dlouhodobě čelí problému s odmítání jejího mandátu ze strany většinového srbského obyvatelstva.

¹⁹ K otázce válečných zločinů a jejich vyšetření byla aktuálně publikována zpráva Amnesty International, která je rovněž jedním z podkladů pro jednání AFET. Zpráva doporučuje, aby se mise EULEX zaměřila právě na vyšetření válečných zločinů, protože v Kosovu „přetrvává beztrestnost“. Viz AI. Kosovo: Time for Eulex to Prioritize War Crimes, [ZDE](#).

Evropy účastnil i kosovský premiér Hashim Thaci (za účelem vyšetřování mise EULEX ustavila pracovní skupinu).²⁰

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

ÍRÁN: ROZHOVORY O JADERNÉM PROGRAMU

Popis problematiky

V dubnu 2012 – po předešlé tvrdé rétorice Izraele (hovořící i o případném útoku na Írán) a sankcích mezinárodního společenství – začaly rozhovory E3+3 (Velká Británie, Francie, Německo, USA, Čína, Rusko) s Íránem ohledně jeho jaderného programu vedené vysokou představitelkou Unie Catherine Ashtonovou.²¹

Průběh rozhovorů

Poslední kolo rozhovorů se konalo dne 24. května 2012 v Baghdádu, ale nepodařilo se na něm docílit pokroku.²² Podle prohlášení Catherine Ashtonové existuje na obou stranách vůle k řešení problému a přes přetrvávající neshody existují i oblasti shody.²³ Írán např. nesouhlasí s tím, že rozhovory nebudou mít vliv na sankce mezinárodního společenství (např. ropné embargo EU by mělo začít platit od 1. července 2012), druhá strana jednání se obává íránského obohacování uranu na 20 %, které je považováno za předstupeň k vyššímu obohacování za účelem výroby jaderných zbraní, a požaduje ukončení tohoto obohacování. Projednávána je též spolupráce s Mezinárodní agenturou pro atomovou energii (MAAE).

Současné rozhovory s Íránem jsou nicméně často hodnoceny pozitivně: vyznačují se klidnou atmosférou, Írán nepřichází s apriorními ultimativními požadavky a šest zemí, které s Íránem vyjednávají se shodly na Smlouvě o nešíření jaderných zbraní (Non-proliferation Treaty), jako na základu jednání. Na druhou stranu jsou rozhovory často interpretovány jako snaha Íránu o pouhé získání času.²⁴

Předpokládaný vývoj

Další kolo rozhovorů se bude konat ve dnech 18. a 19. června 2012.

SUMMIT NATO

²⁰ K obvinění z obchodování s lidskými orgány viz Přehled SZBP prosinec 2010, Kosovo: obvinění z porušování lidských práv, [ZDE](#).

²¹ Pro poslední informace o Íránu viz Přehled SZBP březen 2012, Írán: jaderný program, parlamentní volby, [ZDE](#).

²² Nytimes.com, 24. 5. 2012, Iran Nuclear Talks End With No Deal, [ZDE](#).

²³ Prohlášení Catherine Ashtonové k dispozici [ZDE](#).

²⁴ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 23. 4. 2012.

Popis problematiky

Ve dnech 20.-21. května 2012 se v Chicagu konal summit NATO. Účast představitelů EU (např. Catherine Ashtonové nebo předsedy Komise José Barrosa), a nikoli pouze členských států, vyvolala kontroverze, když Turecko požadovalo účast Organizace islámské spolupráce (OIC) a hrozilo, že účast představitelů EU zablokuje.²⁵

Výstupy summitu

Hlavními tématy summitu byly Afghánistán (účast představitelů EU byla ospravedlňována mimo jiné právě angažovaností Unie v této zemi) a vojenské kapacity v čase rozpočtových škrťů.

- Na pomoc Afghánistánu v současné době EU a její členské státy vynakládají zhruba 1 miliardu eur ročně. Policejní mise EUPOL Afghánistán by v zemi měla v současném rozsahu pracovat minimálně do konce roku 2014, kdy by mělo být dokončeno stahování aliančních vojsk z Afghánistánu a role aliance by se měla stát pouze poradní.²⁶
- Na tlak na snižování prostředků vložených do obrany chce EU reagovat zejména iniciativou „pooling and sharing“ (sdílení a společné používání), která představuje analogii k alianční „smart defence“ (chytrá obrana) a spočívá ve vzájemném doplňování vojenských kapacit členskými státy tak, aby se předcházelo zbytečným duplikacím.²⁷

BLÍZKOVÝCHODNÍ MÍROVÝ PROCES

Popis problematiky

Blízkovýchodní proces čelí dlouhodobé stagnaci. K vyvrcholení této situace došlo v září 2011, kdy prezident Palestinské samosprávy Mahmúd Abbás u příležitosti 66. zasedání Valného shromáždění OSN jednostranně (tj. bez předešlé dohody s Izraelem a mezinárodním společenstvím) požádal o uznání palestinské státní suverenity a členství v OSN.²⁸ Od té doby došlo k několika dalším vyhrocením (odmítnutí daňových plateb Palestinské samosprávě z listopadu 2011) či náznakům kladného vývoje (vzájemné setkání izraelských a palestinských vyjednavců v lednu 2012, výměna dopisů mezi Benjaminem Netanjahuem a Mahmúdem Abbásem z 12. května²⁹), ke konkrétním kladným posunům nicméně dosud nedošlo.³⁰

Dne 8. května došlo k obratu v izraelské vnitřní politice: dosavadní ostré pravicová koalice pod vedením premiéra Benjamin Netanjahua byla posílena o nejsilnější stranu (28 ze 120 křesel) izraelského parlamentu Kadima, která je stranou středovou. Z hlediska blízkovýchodního mírového procesu by obměna vládní garnitury mohla znamenat posun k mírnější politice vůči Palestincům: mírový proces bude mít na

²⁵ Todayzaman.com, 30. 4. 2012, Turkey blocks EU from NATO summit unless OIC also attends, [ZDE](#).

²⁶ Shrnutí aktivit EU v Afghánistánu k dispozici [ZDE](#).

²⁷ Bližší informace o „pooling a sharing“ k dispozici [ZDE](#).

²⁸ Přehled SZBP září 2011, Izrael, Palestina: Žádost o uznání palestinské státní suverenity, [ZDE](#).

²⁹ Tisková zpráva izraelského ministerstva zahraničí, 12. 5. 2012, [ZDE](#).

³⁰ NYTimes.com, 8. 5. 2012, Israel, [ZDE](#).

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

starosti předseda strany Kadima, Šaul Mofaz, který je považován za umírněného politika.³¹

Jednání v institucích EU

Dne 14. května 2012 o blízkovýchodním mírovém procesu jednala Rada. Ve svých závěrech³² mimo jiné uvádí rysy současné situace, které podle ní brání dosažení dvoustranného řešení:

- osadnická aktivita Izraele na okupovaných územích (např. nedávná legalizace některých předsunutých osad);
- vysídlování a demolice domů ze strany Izraele, změny v občanském statusu Palestinců, bránění palestinským sociálním, ekonomickým, kulturním a politickým aktivitám;
- zhoršování životních podmínek Palestinců v zóně C (část území Západního břehu Jordánu, které je prakticky pod plnou kontrolou Izraele);
- riziko ohrožení výdobytků dosažených Palestinskou samosprávou, pokud nebudou vyřešeny problémy s financováním (Palestinská samospráva se potýká s nedostatkem financí; Izrael hovoří o snížení výše prostředků věnovaných dárci, Palestinská samospráva obvinuje i Izrael).³³

EU rovněž Izraeli pohrozila tvrdším postupem vůči produktům z nelegálních osad, které by mohly být vyňaty z preferenčního obchodního režimu.³⁴

Podle vlády ČR, která v rámci EU patří mezi jednoznačně proizraelské země, jsou závěry (s jejichž zněním nicméně nakonec souhlasila) příliš jednostranně protiizraelské; důvody pro zbrzdění blízkovýchodního mírového procesu vidí spíše v předvolební situaci v USA, arabském jaru a překážkách na straně Palestinců (např. vláda hnutí Hamás v pásnu Gazy) než v izraelské „jestřábí“ politice vůči Palestincům. Tvrdé závěry vůči Izraeli také představitelé ČR nepovažovali za vhodné vzhledem ke změnám v izraelské politice.³⁵ Rozhořčeně reagovalo izraelské ministerstvo zahraničí, podle něhož závěry Rady obsahují „dlouhý výčet tvrzení a kritiky, které jsou založeny na předpojatém a jednostranném vidění reality“.³⁶

HLEDÁNÍ POLITIKY EU VŮČI UKRAJINĚ

Popis problematiky

Po parafování nové asociační dohody mezi EU a Ukrajinou z března 2012 se Ukrajina aktuálně dostává na špici politického zájmu; znovu je tomu tak z důvodů obav o vývoj

³¹ Tento posun je nejčastěji hodnocen jako posílení Netanjahuova postavení, protože vládní koalice nyní disponuje 94 křesly a žádná jednotlivá strana tak není schopna zablokovat směr vládní politiky.

³² Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

³³ AFP, 19. 3. 2012, Aid drops hurts Palestinian financial stability, [ZDE](#).

³⁴ Euobserver.com, 15. 3. 2012, EU takes aim at Israeli settlements products, [ZDE](#).

³⁵ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci 14. května 2012.

³⁶ Tisková zpráva izraelského ministerstva zahraničí, 14. 5. 2012, [ZDE](#).

demokracie na Ukrajině.³⁷ Ukrajina nadále drží stanovisko, podle kterého je věznění Julie Tymošenkové v zájmu dodržování práva a řádu.

Jednání v institucích EU

Dne 14. května 2012 jednala o Ukrajině Rada, která řešila jednak politiku vůči Ukrajině obecně, jednak případný bojkot fotbalového mistrovství Evropy, které se letos na Ukrajině má konat. Co se týká bojkotu, nenašli ministři zahraničí společnou řeč: zatímco proukrajinsky orientované Švédsko či Polsko (země stojící za iniciativou Východní partnerství) se stavěly proti bojkotu, pro byly např. Německo (Angela Merkelová nedávno přirovnala Ukrajinu k Bělorusku a Janukovyče označila za diktátora³⁸), Belgie či Rakousko; toto stanovisko podporuje i vysoká představitelka Unie Catherine Ashtonová.³⁹

Stejně tak dosud nepanuje shoda nad přístupem k Ukrajině obecně, což se projevuje ve zmateném vystupování EU navenek. Ve dnech 15. a 16. května 2012 přijel na návštěvu Bruselu ukrajinský premiér Mykola Azarov, a to přesto, že stálý předseda Evropské rady Herman Van Rompuy mu přes média vzkázal, že má „zůstat doma“. Výsledkem návštěvy je dohoda předsedy Evropského parlamentu Martina Schulze s Azarovem na vyslání skupiny lékařů, kteří by měli zajistit péči o Julii Tymošenkovou, a rovněž na vyslání zástupce Evropského parlamentu, který bude sledovat další průběh soudního řízení s bývalou ukrajinskou premiérkou.⁴⁰

Vláda ČR se domnívá, že Ukrajinu lze motivovat kondicionalitou (konkrétně vyčkáváním s podpisem a ratifikací nové asociační dohody), nikoli ale izolací a sankcemi. Velkou roli také česká vláda přikládá plánovanému posílení výměnných studijních programů (dosavadní programy by měl – pro země Východního partnerství - nahradit program Erasmus for All, rozpočet pro tyto účely by pro léta 2014-2020 měl být navýšen o 70 %).⁴¹

KOMISE A ESVČ: HODNOCENÍ EVROPSKÉ POLITIKY SOUSEDSTVÍ

Popis problematiky

³⁷ Poprvé se tyto obavy začaly objevovat v druhé polovině 2010 (viz Přehled SZBP říjen 2010, Ukrajina: eroze demokracie? [ZDE](#)) a od té doby stále zesilují; obecně se jedná o nadměrné posilování moci prezidenta Janukovyče, v konkrétním projevu pak zejména o pochybnosti nad nezávislostí soudnictví v případě odsouzení Julie Tymošenkové.

³⁸ Europolitics 4423, 15. 5. 2012, Ministers ponder Euro 2012 boycott.

³⁹ Euobserver.com, 15. 5. 2012, EU ministers disagree on Ukraine Boycott, [ZDE](#).

⁴⁰ Tisková zpráva Evropského parlamentu, 16. 5. 2012, [ZDE](#).

⁴¹ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci 14. května 2012.

V květnu roku 2011 se EU v reakci na dynamický vývoj ve svém jižním sousedství, označovaný pojmem „arabské jaro“, rozhodla změnit koncepci Evropské politiky sousedství (ENP). Dne 15. května 2012 vydala Komise a Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) svoje první hodnocení Evropské politiky sousedství po této změně.⁴²

Hlavní změny v ENP⁴³

- Nejvýraznější změnou se měla stát skutečná podmíněnost spolupráce, princip „více za více“ (more for more), výsledek pokusu o reflexi skutečnosti, že na asistenci poskytovanou v rámci ENP lze v některých případech pohlížet jako na podporu diktátorů. Toto pravidlo bylo podle materiálů Komise aplikováno např. v Tunisku (v roce 2011 zvýšení objemu prostředků z 80 na 160 milionů eur) a Sýrii (zastavení spolupráce).
- Zavedení nových programů spolupráce: SPRING pro jižní sousedství a EaPIC pro východní sousedství. V rámci těchto programů má být mezi lety 2011-2013 zprostředkováno okolo 1 miliardy eur. Byl navýšen strop půjček Evropské investiční banky (na 1,15 miliard eur) a mandát Evropské banky pro obnovu a rozvoj byl rozšířen na země jižního sousedství.

Hodnocení ENP Komisí⁴⁴

- Pokrok v politickém přibližování EU: byla zahájena vyjednávání o nových asociačních dohodách s Moldavskem, Gruzii, Arménií a Ázerbajdžánem. V příštím roce se předpokládá zahájení jednání s Jordánskem, Marokem a Tuniskem. Byla parafována asociační dohoda s Ukrajinou; její ratifikace se ale kvůli problémům s právním státem zatím nepředpokládá (viz samostatná kapitola).⁴⁵
- Pokrok v mobilitě: kroky k vízové liberalizaci byly podniknuty s Marokem, Tuniskem, Moldavskem, Ukrajinou, Gruzii i Běloruskem (kde je problém s nedostatkem zájmu z běloruské strany⁴⁶). S Arménií bylo uzavřeno partnerství pro mobilitu (Mobility Partnership), jednání o tomto partnerství se vbrzku předpokládají s Ázerbajdžánem.⁴⁷

Hodnocení vývoje v zemích evropského sousedství

Podle Komise „je celkový obrázek slibný. V mnoha ohledech je evropské sousedství demokratičtější a otevřenější změně než před rokem.“ Komise nicméně toto hodnocení dává do souvislosti především s událostmi arabského jara a uznává, že

⁴² Balíček Komise k ENP k dispozici [ZDE](#).

⁴³ Pro podrobné informace viz vybrané téma PI 18/2011, Současné změny v koncepci Evropské politiky sousedství, [ZDE](#).

⁴⁴ Zpráva Komise, 15. 5. 2012, Delivering on a new European Neighbourhood Policy, [ZDE](#).

⁴⁵ Součástí asociačních dohod jsou i dohody o volném obchodu, jejichž sjednání bylo dosud zahájeno s Gruzii a Moldavskem, předpokládá se brzké zahájení jednání s Arménií.

⁴⁶ Viz Přehled SZBP březen 2012, Bělorusko: zpřísnění sankcí, [ZDE](#).

⁴⁷ Tisková zpráva Komise, 15. 5. 2012, EU bolsters its support for reformers in its Southern and Eastern Neighbourhoods, [ZDE](#).

vývoj byl nerovnoměrný a jedná se o přechodové období. Nejvýraznější kladně hodnocené dění přitom bylo zaznamenáno v Tunisku (demokratická tranzice), které je zemí, v níž začalo arabské jaro, nejvýraznější záporně hodnocené dění na Ukrajině (právní stát).⁴⁸

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Sýrie – závěry Rady - [9888/12](#)

Datum: 14. 5. 2016

Typ dokumentu: Závěry Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje české znění závěrů Rady.

Závěry Rady o Somálsku - [9596/12](#)

Datum: 14. 5. 2012

Typ dokumentu: Závěry Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje české znění závěrů Rady.

Závěry Rady o posílení odolnosti vůči potravinovým krizím v oblasti Afrického rohu - [9597/12](#)

Datum: 14. 5. 2012

Typ dokumentu: Závěry Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje české znění závěrů Rady.

Jemen – závěry Rady - [9814/12](#)

Datum: 14. 5. 2012

Typ dokumentu: Závěry Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje české znění závěrů Rady.

---

⁴⁸ Zpráva Komise, 15. 5. 2012, Delivering on a new European Neighbourhood Policy, [ZDE](#). Přístupné jsou i zprávy k jednotlivým zemím ENP, [ZDE](#).